

Handläggare
Susanne Tidestrand
Telefon: 076-123 23 43**Till**
Utbildningsnämnden
2019-11-14

Handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2019-2020

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsnämndens handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2019-2020.

Lena Holmdahl
UtbildningsdirektörLee Orbersson
Grundskoledirektör

Sammanfattning

Utbildningsförvaltningen fick under år 2019 i uppdrag av utbildningsnämnden att ta fram en handlingsplan för att motverka hedersförtryck. En utgångspunkt för förvaltningens arbete med att ta fram handlingsplanen har varit "Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017 – 2020".

Personal som arbetar i förskola och skola har en anmälnings-skyldighet till socialtjänsten när man får kännedom om eller känner oro för att ett barn far illa. Förvaltningens förslag till handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck beskriver signaler på att en elev riskerar att leva under hedersförtryck eller kan vara utsatt för våld i nära relationer samt beskriver bemötande och agerande i den typen av situationer. Handlingsplanen beskriver även viktiga aspekter av undervisningen, såsom ämnesintegrerad sex- och samlevnadsundervisning. Planen omfattar flertalet utbildningsinsatser, bland annat inriktade på orosanmälningar till socialtjänsten, kunskaper kring tecken på utsatthet och att våga fråga.

Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att godkänna handlingsplanen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med förskoleavdelningen, gymnasieavdelningen och avdelningen för stöd kring lärande och elevhälsa samt i samverkan med socialförvaltningen och Origo (Stockholms läns resurscentrum mot hedersrelaterat våld och förtryck).

Bakgrund/Ärendet

Stockholms stads arbete för jämställdhet ska bidra till de nationella jämställdhetspolitiska målen med det övergripande målet att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Ett av målen är att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Stockholm ska vara en jämställd stad där ingen ska begränsas på grund av sitt kön och där alla har makten över sina liv. Staden har med utgångspunkt i detta skapat ett program för att motverka våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck. ”Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020” ger strategier för arbetet med att förebygga våldet och ge stöd och skydd när det ändå uppstår. I stadens program står det att det våldspreventiva arbetet ska anges i lämpligt policydokument i verksamheten.

Revisionskontoret genomförde 2018 en granskning¹ med syfte att bedöma om staden säkerställer att hedersrelaterat våld och förtryck upptäcks samt att utsatta får stöd och insatser. Granskningen omfattade kommunstyrelsen, socialnämnden, utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna Rinkeby-Kista och Skarpnäck. En avgränsning gjordes till arbetet inom förskola, grundskola och socialtjänstens barn- och ungdomshandläggning.

Rapporten visade att nämnderna har rutiner och arbetssätt för att upptäcka barn som far eller riskerar att fara illa samt för att ge stöd och insatser till dessa, även om det i flera verksamheter saknades specifika rutiner avseende hedersrelaterat våld och förtryck. Revisionen visade också på att utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna inte hade angivit utformningen av det våldspreventiva arbetet i lämpligt policydokument, i enlighet med vad stadens program föreskriver.

Den sammantagna bedömningen i rapporten var att staden behöver stärka sitt arbete mot hedersrelaterat våld och förtryck, för att säkerställa att utsatta upptäcks samt får stöd och insatser. Utifrån granskningen lämnades följande rekommendationer till utbildningsnämnden:

- Nämnden bör ange på vilket sätt arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck ska bedrivas på stadens grundskolor.
- Nämnden bör följa upp att stadens grundskolor genomför kompetenshöjande insatser utifrån stadens program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020.

I samband med granskningen gav utbildningsnämnden förvaltningen i uppdrag att ta fram en handlingsplan för att motverka hedersförtryck. En utgångspunkt för förvaltningens arbete med att ta fram denna handlingsplan har varit ”Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017 – 2020”. Den föreslagna handlingsplanen ska vara utbildningsnämndens policydokument för arbetet mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2019 – 2020.

Förvaltningens synpunkter

Syftet med handlingsplanen är att säkerställa en tydlig ansvarsfördelning och struktur för skolornas arbete med att förebygga och motverka våld i nära relation och hedersrelaterat våld och förtryck, med utgångspunkt från ”Stockholms stads program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017 – 2020”.

Skolan är en arena för utbildning där personalen möter barn och ungdomar dagligen. Förskolan och skolan har en unik och viktig roll att bygga upp förtroendefulla relationer som är en förutsättning för att kunna se, upptäcka och agera när barn och ungdomar lever med och utsätts för våld.

Personal som arbetar i förskola och skola har en anmälnings-skyldighet till socialtjänsten, när man får kännedom om eller känner oro för att ett barn far illa. Förvaltningens förslag till handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat förtryck beskriver signaler på att en elev riskerar att leva under hedersförtryck eller kan vara utsatt för våld i nära relationer. Planen beskriver också

bemötande och agerande i den typen av situationer. Handlingsplanen tar också upp viktiga aspekter av undervisningen, såsom ämnesintegrerad sex- och samlevnadsundervisning. Planen omfattar flertalet utbildningsinsatser, bland annat inriktade på oros-anmälningar till socialtjänsten, kunskaper kring tecken på utsatthet och att våga fråga.

Från och med år 2020 kommer uppgifter om antalet oros-anmälningar som skett vid misstanke om hedersrelaterat våld och förtryck att ingå i den årliga socialtjänstrapport som socialförvaltningen tar fram.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter

Förvaltningen bedömer att handlingsplanen kommer att gynna alla elever i stadens skolor och är positiv ur ett jämställdhetsperspektiv genom att handlingsplanen utgår från följande principer och program:

- Barnkonventionen artikel 2: Konventionsstaterna ska vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa att barnet skyddas mot alla former av diskriminering eller bestraffning på grund av föräldrars, vårdnadshavares eller familjemedlemmars ställning, verksamhet, uttryckta åsikter eller tro.
- Barnkonventionen artikel 6: Konventionsstaterna ska till det yttersta av sin förmåga säkerställa barnets överlevnad och utveckling.
- Barnkonventionen artikel 19: Varje barn har rätt att skyddas mot fysiskt eller psykiskt våld, övergrepp, vanvård eller utnyttjande.
- Barnkonventionen artikel 28: Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till utbildning.
- Stockholms stads program för barnets rättigheter och inflytande 2018-2022, fokusområde nummer 5: Barn ska vara trygga och skyddas mot fysiskt och psykiskt våld. (punkt 5.1 specificerar särskilt skydd från hedersrelaterat våld och förtryck)

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner utbildningsnämndens handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2019-2020.

Bilaga

Utbildningsnämndens handlingsplan mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2019-2020.